

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

☆

בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

ב' אייר

תפארת שבתפארת

תזריע - מצורע

גליון כח (תקלט)

יבצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

היי תחא שנת נסים

מאתיים שנה לחולדת כ"ק אדמו"ר חצ"צ

ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

בי"ה, עשי"ק פרשת תזריע מצורע - ב' אייר - תפארת שבתפארת -
יום הולדת כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, תהא שנת נסים.

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

שיחות

- 5 שמירת המקדש בזמן הזה
- 5 יצי"מ וקריעת ים סוף

לקוטי שיחות

- 6 טהרת יחיד וטהרת ציבור
- 7 טהרת הציבור ברגל ופעולתו על היחיד
- 11 טהרת ע"ה ברגל
- 14 מרידת ושתי באחשורוש (גליון)

אגרות קודש

- 15 ב' אופנים בראי (גליון)

נגלה

- 17 שמירת הכהנים במקדש לשיטת הרמב"ם
- 22 אכילת מצה אחר אפיקומן

שונות

- 23 תפלה בכל יום דאורייתא או דרבנן
25 מלך נכרי שמחל על כבודו (גליון)
25 יאבד הון
25 חיוב "וופלים" בחלה
26 הערות וציונים להמשך מים רבים תרל"ו (גליון)
27 תיקונים להמשך מים רבים תרל"ו
27 הערות וציונים ללקו"ת פרשתינו

מספר פאקסמיליא לשלוח הערות: 9289 - 439 (718)

ש י ח ו ת

שמירת המקדש בזמן הזה

הרב חנא ראובן וויטקעס
≈ לונדון אנגלי' ≈

במה ששאל כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דשי"פ שמני מבה"ח אייר בנוגע לשמירת המקדש בזמן הזה, דבכל אופן צ"ע קצת בנוגע להנהגת רבותינו נשיאנו שמסרו נפשם על חיזוק ארץ ישראל - ומי"מ לא השתדלו באופן של הידור מצוה - לקיים מצוות שמירת המקדש עכ"פ בזמנים מסוגלים, ובאופן שלא יהי בזה כ"כ סכנה כו', (ראה בהשיחה סעי' ד' והערה 38).

אולי יש לומר טעם בזה, דמכיון שעתה בנויים מסגדים על הר הבית, במילא אין מקום לעשות שם שמירה דנראה כאילו עושים שמירה ח"ו להמסגדים.

~~~~~

יצי"מ וקריעת ים סוף

הרב חיים ראפפורט
≈ ראש הכולל ≈
ליעדז אנגלי'

בקונטרס משיחות שי"פ זכור ערב פורים ש.ז. ס"ב: "היינו שהענין דיצי"מ צריך להיות וישנו בעבודת כאו"י מישראל בכל יום ויום (ולכן מזכירין יצי"מ בכל יום ובי"פ ביום, בערב ובבוקר) . . וכידוע שיצי"מ היא השורש לכל הגאולות . . וכמ"ש בשירת הים כו'.

ושם בהערה 23 כותב וז"ל: להעיר שקרי"ס היא הגמר דיצי"מ כו', ובשוה"ג להערה הנ"ל כותב: ראה תו"א בשלח סב, ב:

איתא בתוספתא (ברכות רפ"ב) שצריך לזכור ג"כ קרי"ס וכו', ע"ש. וראה גם קונטרס אחש"פ ש.ז.

ויש להעיר ממ"ש במג"א סו"ס ס"ז שיוצא י"ח מצות זכירת יצי"מ באמירת "שירת הים".

ובקו"א לשו"ע אדה"ז שם סק"ב הקשה ע"ז וז"ל: "וצ"ע דהא כתיב את יום צאתך, ואף ש"ל (=שיש ליישב) קשה לסמוך ע"ז במ"ע דאורייתא".

ויעויין ג"כ שו"ת חת"ס חאו"ח סט"ו שהקשה (והובא ג"כ משמו בהגהות הגרעק"א לשו"ע שם) ג"כ על המג"א: "לא ידעתי מני"ל להמג"א שיוצא בשירת הים וכו' כי רחמנא קפיד תזכור יום צאתך ולא [יום] קריעת ים סוף והמה שני ענינים נפרדים".

ועד"ז בהגהותיו על גליון השו"ע שם עמ"ש המג"א: "ואני חוכך בזה מפני שלא נזכר בה יום צאתינו מארמ"צ כי אם קריעת ים סוף והתורה הקפידה למען תזכור את יום צאתך מארמ"צ אלא שחכמינו ז"ל הוסיפו גם קריעת ים סוף כו"י יעו"ש.

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

טהרת יחיד וטהרת ציבור

הח' עקיבא ג. וגנר
≈ תות"ל 770 ≈

בלקו"ש שמיני ש.ז. בס"ה מבאר שלהרמב"ם מה דע"ה ברגל כטהרה, הוא ע"י האסיפה עצמה, ומ"ש **שהכל** מטהרין עצמן ועולים לרגל אין כוונתו שכל יחיד ויחיד בודאי טיהר עצמו מכל טומאתו מכל וכל, אלא עיקר כוונתו "שהכל - הציבור

כולו - מטהרין עצמן", (משום שהציבור מטהרין עצמם, זה שהכל מטהרין עצמן פועל דין ציבור).

ומוסיף בהחצאי ריבוע וזלה"ק "ולכן שינה מלשונו לעיל גבי דין נאמנות ע"ה על התרומה בשעת הגיתות והכדים - מפני שכל העם מטהרין עצמם", וכתב "שהכל", כי שם כוונתו שכל העם, כל יחיד ויחיד מטהר עצמו, משא"כ כאן" עכלה"ק.

ועי' בספר שלמי רגלים למס' חגיגה כד: (פי'ג אות סט) שמדייק במה שהרמב"ם בה"א בענין התרומה בשעת הגיתות והבדים, כותב שכל העם מטהרין עצמם וכליהם", ובה"ט לגבי ע"ה בשעת הרגל כי רק "שהכל מטהרין עצמן" ולא כי וכליהן, ע"ש.

ולכאורה עפמשנ"ת בהשיחה א"ש, כי בתרומה בשעת הגיתות והבדים הוא מפני שבפועל מטהרים עצמם וכליהן, ואי לא דמטהרין גם כליהן אז מה מהני מה דמטהרין עצמן, אבל בה"ט הנה גדר הדין דע"י שהכל מטהרין עצמם נפעל דין ציבור, ולזה נוגע רק שהכל - הציבור כולו - מטהרין עצמן, וק"ל. ובאתי רק להעיר.

≈ ≈ ≈

טהרת הציבור ברגל ופעולתו על היחיד

בהליקוט שם מבאר גדר הדין לפי הרמב"ם דטומאת ע"ה ברגל כטהרה היא חשובה, דכאשר ישראל נאספים למק"א מתבטלת מציאות היחיד ויש כאן רק מציאות הציבור ואין דנים כל יחיד ויחיד בפני"ע אלא דנים את הציבור (והיחיד נגרר אחרי הציבור). חל על הציבור כולו גדר דחבר, שהציבור דישאל הם בגדר חברים.

ועפ"ז? מבאר אמאי לאחרי הרגל טמא למפרע כי זה שע"ה יש לו דין חבר בעת הרגל הוא רק להיותו אחד מן הציבור. אבל אחרי הרגל, כשבטל גדר חבר שהי חל על הציבור, דנים כל יחיד בפני"ע ומה שנגע ברגל טמא למפרע, עכתודה"ק.

ולכאוי ילה"ב, סוכ"ס, כיון שבשעת הרגל חל על היחיד גדר דחבר, למה כשדנים לאחרי הרגל על מה שנגע בשעת הרגל יהי טמא למפרע? דהנה נתי בהשיחה "אחרי הרגל, כשבטל דין חבר שהי חל על הציבור", אבל לכאוי למה נימא שיהי בטל **למפרע** הדין חבר שהי חל על הציבור, ובמה יתבטל למפרע?

בסגנון אחר, הנה בחצעי"ג שבפנים השיחה כותב "וייל שזה ע"ד הדין דטומאה דחוייה בציבור", והנה בהדין דטומאה דחוייה בציבור בפשטות אין הגדר דחל עליהם גדר טהרה, ורק דטומאה דחוייה בציבור, ולפי גדר זה מובן דאח"כ יהי בטל למפרע, ועיי בהערה 43 שמביא הביאור בגליוני השי"ס שם שעיי החיבור מקבלים ע"ה ענין החבירות מן החברים, ולכאוי לפי ביאור זה צ"ע דכיון דבשעת מעשה אכן קיבלו ע"ה דין וענין החבירות, למה יתבטל למפרע, ולכאוי מלשונות השיחה מבואר ג"כ דגדר הדין (בנוגע לפרט זה, ורק שהוא מטעם אחר) הוא דחל על ע"ה "דין חבר (דין) היחיד נגרר אחרי הציבור . . . חל על הציבור כולו דין חבר . . . ציבור אחד שחל עליו גדר ודין חבר . . . מצד הגדר דחבר שחל על כללות הציבור חל גם עליו דין חבר" וא"כ לכאוי ילה"ב, כני"ל, כיון שבשעת האסיפה אכן חל עליו באמת (כחלק מהציבור) דין חבר, למה יתבטל למפרע?

והנה בהערה 47 מבאר שיש חילוק בין לי רש"י ושיטת הרמב"ם, וכמ"ש לעיל בפנים דמפורש ברש"י ביאור הסברא דאסיפה, ולכאוי ילה"ב, הרי מבואר בס"ב שהלימוד מקרא הוא אסמכתא בלבד שהרי כל טומאת ע"ה אינה אלא מדבריהן, ורש"י נקט טעם אחר "דכל ימות הרגל אישתראי שלא לביישם", ולכאוי, אם רש"י אית ליה **הסברא** דאסיפה שזה פועל דין ציבור (ולא שהוא רק אסמכתא גרידא), א"כ ל"ל הטעם דכדי שלא לביישם?

גם ילה"ב גדר החילוק בין רש"י להרמב"ם המבואר בהערה 47 שם?

והנה בסי"ג בהתצאי ריבוע כותב כ"ק אדי"ש וזלה"ק: "ויש לבאר הטעם ע"פ דיוק לשון הרמב"ם . . . ש"ע"ה . . . ה"ה **בחזקת טמא**", ולא כתב שחכמים גזרו עליו טומאה, ויש לפרש כוונתו,

שגזירת חכמים אינה רק **מחשש** טומאה (טומאת ספק), אלא הטילו על ע"ה חזקת טומאה דכיון "שאינן בקיאינן בדקדוקי טהרות וטומאות . . . לכן הם בחזקת טומאה".

ולכאוי' אפ"ל עוד נ"מ בין ב' האופנים דהנה אם הגדר בזה הוא דחכמים גזרו טומאה מספק, אז הרי בפועל יסוד הטומאה הי"ה מצד הגזרה דרבנן ורק **דסבת** הגזרה הוא מצד החששות, והגזרה הוא דרק חבר יש לו דין נאמנות בנוגע לטומאה וטהרה אבל כל מי שאינו חבר הי"ה בספק טומאה,

לאידך אם גדר הדין הוא שע"ה **בחזקת טומאה** מפני שאינן בקיאינן ויסוד הדין הוא היותו ע"ה והעדר בקיאותו, שמצד זה הי"ה בפועל בחזקת טומאה. באותיות אחרות, לאופן הא' הרי גדר הטומאה דע"ה הוא מפני **שאינו חבר**, ואילו לאופן הב' הנה גדר הטומאה שלו הוא מפני **שהוא ע"ה**.

ועי' בגמ' בכורות (ל:) דאיתא שם פלוגתא בע"ה שקיבל עליו דברי חבירות ונחשד לדבר אחד, אם ע"ה נחשד לכל דבר או רק לאותו דבר, וע"ה ברמב"ם פ"י מהלי מטמאי משכב ומושב הי"ט, דאינו חשוד אלא לאותו דבר.

ולכאוי' הי' אפשר לבאר זה ע"ד הני"ל (עכ"פ לתוסי' הסברת הענין, (ולפי שיטת הרמב"ם)) דאם נפרש גדר הטומאה בע"ה בגדר גזרה דרבנן החל על כל מי שאינו חבר, אי"כ כשנחשד על דבר אחד, הרי דאינו חבר ושוב שייך הגזרה דרבנן דספק טומאה, אמנם אם נפרש שהיותו ע"ה גורם **חזקת** טומאה, כי אז אם חשוד רק לדבר אחד (והרי הסברא דע"ה הוא רק בנוגע לענין זה) במילא החזקת טומאה הוא רק בנוגע לדבר זה, ועי"ל בזה.

ואולי עדי"ז יש לבאר הפלוגתא בתוספתא בטהרות, שהרמב"ם פסק שם בה"ז דע"ה שקיבל עליו דברי חבירות והיו לו טהרות כשה"י ע"ה ואמר אני יודע וודאי שלא נטמאו דאם הוא בעצמו נתעסק בהן מותרות לו ואסורות לכל אדם, דאילו רשב"ג סב"ל שם דלא אפשר ולכן אסורות לו, ולכל אדם, דלכאוי' צלח"ב סברתו?

ואופ"ל דתלוי גייכ בהני"ל דאם גדר הדין ביסודה הוא גזרה דרבנן אייכ לא שייך לחלק בינו לבין כל אדם, אבל אם הוא חזקת טומאה מפאת היותו עי"ה, י"ל דלגביה דידיה שיודע שלא נטמאו שפיר ליכא חזקת טומאה אף שלגבי אחרים שפיר איכא חזקת טומאה.

ואופ"ל דזהו הביאור בסברת הרמב"ם והיינו דכיון דסב"ל להרמב"ם דגדר הטומאה דעי"ה הוא דיש עליו חזקת טומאה, וזהו מפני היותו עי"ה (ולא מפני שאינו חבר), הנה לפי"ז יצא עפהני"ל דגדר הדין דחבר והנאמנות שלו אינה (בעיקר) דין חיובו מפאת היותו חבר, אלא גדרו של חבר הוא מה שאינו עי"ה, וכל מי שאינו עי"ה אין עליו חזקת טומאה, וזהו גדר הדין דחבר.

במילא יוצא דכשאינ דנין את היחיד בפני"ע רק דנין את כללות הציבור שוב ליכא מציאות ודין דעי"ה שיסתעף ממנה החזקת טומאה.

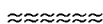
[**ובזה** הוא החילוק בכללות בין ההסברה המובא בהערה 43 מגליוני השי"ס להסברה דבפנים. השיחה, דלפי הסברת הגליוני השי"ס הוי זה גדר חיובי דחבר, שעיי החיבור חל דין חיובי דחבר גם על עי"ה, ואילו לפי ההסברה שבשיחה הוי הגדר דכיון דדנים הציבור בכללותו, במילא אין דין ומציאות דעי"ה].

וי"ל דעפי"ז יובן הסברא אמאי להרמב"ם לאחר הירגל טמא **למפרע**, כי הא ד"ל(דין) היחיד נגרר אחרי הציבור, אין הגדר דנותנים עליהם דין חיובי דטהרה דחבר, כ"א שאינו נידון (כשנגרר אחר הציבור) כעי"ה, וזהו הגדר דחבר, אבל לאחר הירגל, כשבטל גדר דחבר שהי חל על הציבור, ושוב דנים היחיד כעי"ה שהי עליו החזקת טומאה, דהרי גם בשעת הירגל לא עקרו ממנו באופן חיובי החזקת טומאה או נתנו לו דין טהרה, ורק שלא דנו אותו אז כ"א כחלק מהציבור אבל החזקת טומאה של עי"ה מעולם לא נעקרה, ועי"ל.

ועפ"ז אולי יומתק הדין ד"לא יניחנה לרגל הבאה" (ראה מאירי לחגיגה שם, ועוד, וראה בא"ת. ערך חבר, ברגל ושי"ג),

דכיון דגדר הדין הוא שאין דנים עליו חזקת טומאה, אייכ כשכבר דנו עליו דבר זה החזקת טומאה עיי לא שייך שוב שייעקר (וראה בהסברה שם), וקי"ל.

ואולי יומתק עפי"ז מה דאף דרשיי אית ליי **הסברא** דאסיפה (כמבואר בס"ה ובהערה 47), מיימ הוצרך להטעם דיכל ימות הרגל אישתראי משום איבה", דהרי מתוכן ההסברה שבהחצאי ריבוע שבסיג יוצא לכאוי שלפירשיי גדר הטומאה דע"ה הוא דחכמים גזרו עליו טומאה, ואייכ י"ל דסבי"ל דגדר הדין הוא דצריך דין חיובי (דטהרה ד)חבר שלא יהי הגזרה והטומאה (ולא די במה שאינו ע"ה, וכני"ל), ואייכ אפי"ל דסבי"ל דלזה לא מהני הסברא דאסיפה **גרידא** לפעול דין חיובי דחבר (אם לא כההסברה שבגליוני השי"ס), ולכן פיי שהוא משום איבה, ועיי"ל בכ"ז.

טהרת ע"ה ברגל

הרב משה אדרעי
≈ ירושלים עיה"ק ≈

בליקוט דפי שמיני נתבאר בסוף ס"ה שהפירוש ברמב"ם במה שאמר: (קאי על הדין הקובע שעמי הארצות בחג אינם מטמאין) "מפני שהכל מטהרין את עצמן" - הוא (לא שכל יחיד ויחיד מטהר את עצמו אלא) ש"הכל" הכוונה היא שהציבור בכללותו טהור הוא. וממילא, למרות שהיחידים אינם טהורים אף על פי כן הגורם הציבורי הטהור גורף לתוכו את היחיד והפרט, כך ש"הכל" הם טהורים.

אולם, בצאת החג (לפי הרמב"ם שם) כשמסתלקת התופעה הציבורית עקב ההתפזרות הבאה אחרי הרגל, הנה החפצים שנגע בהם עם-הארץ טמאים למפרע.

ושאלו רבים וטובים - מדוע? הרי לפי הביאור שבשיחה היחיד היווה חלק מן הציבור, ומאחר שכלל ישראל נמדד בחג בהיבט

הציבורי והפרט מתבטל, מה טעם שיטמא על לשעבר. בחג הרי שלט הגורם הציבורי?

אולם דומה שיש להסביר את הדברים בפשטות, ואינו צריך לפני ולפנים.

בשיחה מובאת דוגמא לדבר מהדין "טומאה דחוויה בציבור" ולכאורה יש לעיין בטיבה של דוגמא זו - מה ענינה?

הסבר הדברים :

מושג זה שהציבור מבטל את מציאות היחיד ניתן להסביר בשני פנים :

א. מדין המיעוט בטל ונספח לרוב. הציבור הריהו הרוב הגדול הטהור, המיעוט נסחף ונטפל לרוב, אין מקום לעמדת המיעוט במקום שקיימת עמדת הרוב.

בשאר ימות השנה שאין הצטרפות, אין הצטברות, כל יחיד ויחיד בפינתו העצמאית אז נידון כל אחד לעצמו. אולם בחג כשעולים לרגל נוצר מצב של רוב לכן המיעוט אובד ונטמע בתוך הרוב.

ב. מושג מהותי. כל עם [ומכל שכן בעם ישראל] מורכב משני מימדים : 1. מימד היחיד האישי בו בולט היחס לאופי האישי של העם. 2. המימד הציבורי הלאומי בו היחיד מתמזג ומהווה חלק של הקהילה הציבורית. הציבור הוא כח כללי מופשט שאינו נתפס באופיו המיוחד והנבדל של כל יחיד ויחיד אלא הוא בא בדמות חטיבה המאחדת ומלכדת את הכל בתוך נקודה כוללנית וסיכומית.

מה בין הראשון לשני? ברעיון הראשון המיעוט, היחיד, חדל מלהתקיים לחלוטין; מעשיו פוסקים מלהיות; הוייתו מלכתחילה מתערערת; כשקיים עימות בין הרוב למיעוט הרוב מחסל את המיעוט לגמרי.

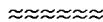
ברעיון השני אדרבה הציבור הוא שאיפתו של היחיד, שלימותו ותכליתו. הציבור אינו מכחיד את היחיד רק מחפה עליו, מאפיל עליו באיתנו בנצחיותו בכבירותו. היחיד קיים בתוך הציבור אבל כח הציבור בכחו להתעלם מאופיו הפגום הקטנוני של היחיד הפסול. כשהוא כלול בתוך הציבור מסתכלים על המישור הציבורי והכללי שבו ולא עליו אישית אבל לאידך מעשיו תקפים הם ופעולותיו שרירים.

אימתי בא ההבדל לידי ביטוי? כשתופעת הרוב הולכת לה ומסתלקת. לרעיון "מיעוט ורוב" מעשיו של היחיד עברו וחלפו להם ללא רושם. לרעיון "ציבור ויחיד" עם העברת שליטת הרוב מעשיו של היחיד נשארים, ולמפרע הם נמדדים באמת המידה של היחיד לכל פרטיו והלכותיו.

פשיטא, שההסבר בשיחה נעוץ מדין ציבור ויחיד, ובכן, מובן היטב, שבצאת החג מגעו של העם-הארץ מחולל טומאה למפרע.

עם האמור תובהר הדוגמא של "טומאה דחוייה בציבור". בדין זה קיימים שני עקרונות יסודיים: א. הציבור מאפיל על מצב של היחיד ולכן למרות שכל יחיד ויחיד טמא הרי צף ועולה כאן הגורם הציבורי שמתעלם ממצבם של היחידים. ב. עם זאת, אין הציבור מבטל את היחידיות לחלוטין ולכן טומאה בציבור היא **דחוייה** ולא "הותרה". הרי שיש מקום למעשיו ולמצבו של היחיד אף בצילו של הציבור.

ברור, שאין דין "טומאה דחוייה בציבור" משמש **כהוכחה** לדין שלנו, כי בדין טומאה בציבור הציבור כולו טמא הוא ואין מיעוט שסופח לרוב. אלא שהדמיון הוא ענייני בלבד. היינו, שבשניהם קיימת הבנה זהה ומקבילה.

מרידת ושתי באחשורוש

יוסף וולדמן

≈ חושב השכונה ≈

בקובץ ש"פ שמיני העיר הרב ב.צ.ר. שי ממיזורי על שאלת כ"ק אדמו"ר שליט"א בליקוט פורים ש.ז. שנראה מהמגילה שאחשורוש הי' מסופק בדינה של ושתי על מיאונה לבוא בדבר המלך שבפשטות לפי פרטי הסיפור דובר כאן אודות מרידה במלכות מה אם כן הי' ספקו של אחשורוש, כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאר הבסיס לספקו עפ"י דיוק תיאור המגילה באופן וגדר של המשתה "והשתי" **כדת אין אונס** כי כן יסד המלך על כל רב ביתו **לעשות כרצון איש ואיש** (א,ח) שבכגון דא נעשה הספק אם ע"י מיאונה לבוא נחשבת היא למורדת במלכות או לא וחרב ב.צ.ר. הנ"ל מעיר ע"ז שאפשר להבין ספקו של אחשורוש גם עפ"י ההוי"א בליקוט הנ"ל שאין ספק במרידתה במלכות, והוא מבאר שע"ז שהיא מורדת חייה תלויים ברצון המלך שניתן לו רשות להמיתה באם הוא רוצה או להשאירה בחיים דהיינו החלטה אישית ופרטית והספק הי' שאולי יש כאן איזה סיבה לוותר מצידו וזהו שאלתו. ליודעי דת ודין אם יש לו לנצל זכותו בזה לוותר או שיש כאן חישובים שבגללם אין לו להשתמש בזכות הויתור.

אבל במחכ"ת אין דבריו נכונים שהרי מודגש במגילה (פ"א פסוק י"ג) "ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דת ודין . . . כדת מה לעשות במלכה ושתי על אשר לא עשתה את מאמר המלך", ופירש"י בדי"ה כי כן דת ודין" ולפי ביאור הרב הנ"ל הי' מספיק אם הי' כתוב במגילה ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים . . . ולהקרוב אליו כרשנא שתר . . . מה לעשות במלכה ושתי...

והנה מתוך פנייתו **ליודעי דת ודין** דוקא ניכר דעתו של אחשורוש שפעולת מיאונה נופלת תחת כללי ודיני משפט הכלליים ואין בהן היחוד של מרידה נגד "המלכות" שענינו הפקעה **מן דת ודין הרגיל והנהוג** והכנסה לתחת רשותו ורצונו הפרטי והאישי של המלך עצמו מחוץ לרשותם של יודעי דת ודין

דא"כ שאלת כ"ק אדמו"ר שליט"א במקומה עומדת כי הנהגת ושתיה (שלא עשתה מאמר המלך) הרי היתה מרידה במלכות וא"כ מהו הספק בדינה?

ובאמת יש עוד פירכא על דברי הרב המעיר הנ"ל: שאלת אחשורוש ליודעי דת ודין "כדת **מה** לעשות במלכה ושתי על אש לא עשתה..." שמשמעות לשון זה הוא שזה ודאי שמגיע לה עונש ואין כאן ענין של ויתור רק שאלתו הוא **מה** לעשות זאת אומרת איזה עונש וכ"ו וזה שאלה גם על הביאור שבליקוט פורים הנ"ל ששם מבואר שצד הקל בספקו של אחשורוש הי' אם סדר הנהגת ושתי הי' בהתאם לרצון המלך "לעשות כרצון איש ואיש" ואין במיאונה מרידה במלכות אבל לפי זה לא הי' מגיע לה **שום עונש** ואז הי' יותר מתאים הלשון בשאלת אחשורוש "האם לעשות בה דבר על אשר לא עשתה..."

וצ"ע.

א ג ר ו ת ק ו ד ש

ב' אופנים בראי'

הרב דוד שרגא פאלטער

≈ תושב השכונה ≈

בגליון העבר (ע' 25) כתבתי ע"ז שכתוב בהמכתב (י"א ניסן), ע"ד שתי אופנים בראי', והבאתי סמך מהגמ' ב"מ (דף כ"ד ע"א) ע"ד "טביעת עין", ראה במקור הנ"ל לאריכות הדברים, ובהמכתב מודגש שכשרואים דבר, יש הבדל גדול בין פעם הראשון שרואים אותו, למי שרואה אותו **אחר** הכרתו בעיון על הדבר ההוא והתעמקותו בכל פרטי הדבר, שאז הוא לגמרי ראי' אחרת, (וממשיך שמה), שהחילוק העיקרי בין שתי ראיות אלו, אינו, שבאחד מהם בפעם הראשונה של ראייתו אינו יכול לתפוס

ולחכיר כל פרטי הדבר במבט אחד, אלא החילוק הוא **שלאחרי** כל עיונו והתעמקותו בפרטי הדבר הרי אז הראי' שונה לגמרי, ובלשונו הקדוש, ס'איז אן אריינבליק א טיפער אריינבליק וועלכער נעמט דעם מענטשן אינגאנצן ער ווערט אינגאנצן אריינגעטאן אין דעם...

וכתבתי ע"ז קצת סיוע בד"א מהגמ' הני"ל המדובר גם על שתי ראיות (לגבי הדין דהשבת אבידה).

הנה כעת עיינתי קצת, ואין להביא שום סמך וראי' מגמ' הני"ל, ובהקדים שבהגמ' משמע ברור שהחילוק בין שתי ראיות לגבי "טביעת עין", הוא רק בזה **שמבלה** האדם יותר זמן בהסתכלותו והכרתו של הדבר ההוא, ז.א. שלאמיתת הענין הם נחשבים לראי' **אחת**, שהלא מה שמחלק אותם הוא רק **זמן**, ולא **עצם** הבדל גמור ביניהם, שמפעם הראשונה באים ומגיעים לשאר פעמים, ואז מכיר אותו בכל פרטי'.

משא"כ במכתב הני"ל מודגש ברור, שהראי' **השנית** הבאה **לאחר** ההתבוננות בפרטי הדבר היא ראי' אחרת לגמרי, (כני"ל בארוכה), נמצינו למדים שהראי' המדוברת בהמכתב הוא ראי' שונה לגמרי, ובכלל לא בסוג דהראי' המובא בהגמ', שכני"ל שתי הדרגות דראי' המובא גמ' באים זה אחר זה, ואחד מגיע להשני, לכן לענ"ד נראה שזהו כעין ראי' **אחת**, משא"כ **לאחר כ"ז** (גם לאחר שהורגל בראייתן כפירוש רש"י), מסתכל עליו אז הוא לגמרי ראי' אחרת, שחודר תוכו, וזהו לכאורה הכוונה בהמכתב ובמיוחד שדרגא השני דראי' המובא בהמכתב הוא, לא כשרואים הדבר ריבוי פעמים עד שהורגל בראייתן (כבהגמ'), אלא כדיוק לשונו הזהב **לאחר** שנגמר עיונו והתעמקותו ומכיר אותו במילואה, אז לאחר כ"ז ראייתו על הדבר הוא בסוג אחר לגמרי, וי"ל שיש כאן ג' שלבים, א) ראי' הראשונה, ב) ראייתו ריבוי פעמים לאח"ז, ג) **לאחר** ראייתו ריבוי פעמים אז מסתכל ורואה אותו ואז הוא כני"ל סוג אחר לגמרי.

אבל ביאור זה הוא רק להראות **שדרגות** דראי' הנזכר בגמ' אינו מה שמכוון המכתב, אבל עדיין יוקשה מ"ש במכתב,

שהנפק"מ בין שתי הראיות אינו, שבאחד מהם בראי הראשונה אינו תופס אותו בכל פרטי שכידוע. . שהלא מהגמי משמע שכן תלוי במספר הפעמים שרואים הדבר, וקרוב לומר שאה"נ הכוונה בהמכתב אינו **לשתי** הדרגות המובא בהגמי, אבל בפשטות ע"פ **אחד מהאופנים** דראי המובא בהגמי מדובר גם המכתב עדיז, וא"כ יליע איך שייך שתי דרגות בראי, א) פעם הראשונה, ב) אחר התעמקותו ועיונו בהדבר **וחלוקם אינו בזה שבאופן הא' אינו תופס אותו בכל פרטי**.

נ ג ל ה

שמירת הכהנים במקדש לשיטת הרמב"ם

הרב יהודה קעלער

≈ מח"ס צורת הבית עפ"י שיטת הרמב"ם ≈

תנן במס' תמיד בתחילתו "בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש, בבית אבטינס, ובבית הניצוץ, ובבית המוקד. בית אבטינס ובית הניצוץ היו עליות, והרובין שומרים שם. בית המוקד כיפה ובית גדול הי' מוקף רובדין של אבן, וזקני בית אב ישנים שם, ומפתחות העזרה בידם, ופרחי כהונה איש כסותו בארץ, ולא היו ישנים בבגדי קודש, אלא פושטין ומקפלין ומניחין אותם תחת ראשיהם ומתכסין בכסות עצמן וכו"ו וביאר הרמב"ם בפ"י המשניות "ונתבאר בתלמוד כי **הרובין** והם היורים הם אשר קראם **פרחי כהונה**", עכ"ל. ובגמ' דף כ"ו ע"ב איתא "פרחי כהונה איש כסותו בארץ: אמאי התם קרי להו רובים הכא קרי להו פרחי כהונה אמרי אין התם דלא מטו למעבד עבודי, קרי לאו רובים הכא דמטו להו למעבד עבודה קרי להו פרחיי עכ"ל. והנה המפרש פירש רובין דלא מטו למעבד כגון פחותים מיי"ג שנה קרי להו רובים כלומר נערים וכו' עיי"ש, וכ"פ ברבינו גרשום, בפ"י ראשון. וכן פ"י הרא"ש. וצ"ל למה פירש רבינו לכאוי דלא כלשון הגמי.

ובמדות פ"א משנה ד: "...שער הניצוץ וכמין אכסדרה היא ועלי בניו על גביו, שהכהנים שומרים מלמעלן והלויים מלמטן", ובגמ' תמיד כ"ו ע"ב פ"י על זה "מנא הני מילי דתני רבנן וילוו עליך וישפתוך בעבודתך הכתוב מדבר, אתה אומר בעבודתך הכתוב מדבר או אינו אלא בעבודתם, כשהוא אומר ונלוו עליך ושמרו לכל כליו ולכל עבודתו הרי בעבודתם אמור הא מה אני מקיים וילוו עליך וישרתוך בעבודתך הכתוב מדבר הא כיצד כהנים שומרים מלמעלה ולויים מלמטה" ע"כ. וצ"ל תינח בבית אבטינס ובית הניצוץ שהכהנים היו שומרים מלמעלה אבל בבית המוקד הרי לא הי' עלי' והכהנים היו שומרים מלמטה?

ובהלכות ביהב"ח פרק ח' הלכה ה' "והיכן היו שומרים, כהנים היו שומרים בבית אבטינס ובבית הניצוץ ובבית המוקד, בית אבטינס ובית הניצוץ היו עליות בצד שערי העזרה והרובין היו שומרים שם, בית המוקד כיפה ובית גדול הי' מוקף רובדין של אבן וזקני בית אב של אותו יום היו ישנים שם ומפתחות העזרה בידם: הלי' וי' לא היו הכהנים השומרים ישנים בבגדי כהונה אלא מקפלין אותן ומניחין אותן כנגד ראשיהן ולובשין בגדי עצמן וישנים על הארץ. כדרך כל שומרי חצירות המלכים שלא יישנו על המטות", עכ"ל.

ובמשנה למלך פ"י רובין "שלא היו עוד בני עשרים ובבית המוקד פרחי כהונה שהיו למעלה מעשרים שנה וכמ"ש רבינו בפ"ה מהלי' כלי המקדש דין ט"ו וכשיגדל הכהן ויעשה איש הרי הוא כשר לעבודה אבל אחיו הכהנים לא היו מניחין אותו לעבוד עד שיהי' בן עשרים שנה ע"כ. ולאלו הוא דקרי להו הכא רובין דהיינו: שהן ראויין לעבודה אלא שהכהנים אין מניחין אותן לעבוד והיו עושין אותן שומרים. והסמ"ג עשין קס"ה כתב דהרובין היו נערים שלא הגיעו לחינוך עבודה ע"כ. ודבריו סתומים מהו חינוך עבודה" עכ"ל.

[ובמכ"ת יתבאר לע"ד שדבריו ברורין ואינן סתומין].

והנה דברי רבינו בהלכה וי' צריכים ביאור. דהיכן מצונו דהשומרים חצרות המלך ישנים באמצע שמירתן? והלא משנה

מפורשת היא במדות פי"א מ"ב "איש הר הבית הי' מחזר על כל משמר ומשמר . . ניכר שהוא ישן חובטו במקלו . . קול בן לוי לוקה ובגדיו נשרפין שישן לו על משמרתו". ורבינו פסק כן להלכה בפ"ח הל' י'. ובגמ' תמיד דף כ"ז ע"א "חמשה על חמשה שערי הר הבית וארבעה על ארבעה פינותיו מתוכו הי' על הי' שערי עזרה וארבעה על ארבעה פינותיו מבחוץ מאי שנה הר הבית דעבדינן מתוכו ומאי שנה עזרה דעבדינן מבחוץ, אמרי הר הבית אי תמה ובעי למיתב יתיב אמרינן מתוכו עזרה דאי תמה ובעי למיתב לא מצי יתיב דאמר מר אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד אמרינן מבחוץ", ואם היו מותרים לישן טפי הוי לי למימר דאי תמה ובעי לישון? ועוד שהרי הכהנים היו שומרים בבית המוקד בחציו הקודש לשיטת רבינו ואיך מותרים לישון שם?

וזה עתה ראיתי בספר עטרת צבי על הל' ביהב"ח סי' ג' שכתב שם "וכמו שמצינו דבשמירת המקדש היו הכהנים שומרים בגי מקומות בפנים העזרה, ומ"מ פסק הרמב"ם בפ"ח הי"ו ד"לא היו הכהנים ישינים בבגדי כהונה וכו" כנ"ל הרי דהכהנים היו צריכים לשמור בפנים העזרה, וא"א לשמירה בלי שינה כשהוא מתעייף, הרי לא הי' איסור מלכתחילה על הכהן לישן שם וכו" עכ"ל.

ותמה תמה אקרא, היכן מצינו דבר כזה שמותר לכהנים לישן באמצע שמירתן ועוד בתוך העזרה? [דא"ג בבית הניצוץ ובית אבטינס היו שומרים הכהנים בעליות ומותר הי' להם לשבת דהרי גגין ועליות לא נתקדשו, ובבית המוקד יתבאר לקמן] (ועוד תימה אחת בעמוד ק' סימן כ"א "אי גם בשומר כהן שרפו בגדיו כשישן" והא לעיל הוכיח שמותר לכהנים השומרים לישן?).

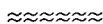
ועוד יש שתירצו שמכיון שלדעת רבינו היתה השמירה ע"י כ"ד עדה, שבכל מקום הי' מנין שומרין והיו מתחלפים מקצתם יושנים ומקצתם שומרים ואם איש הר הבית הי' מוצא מי שהוא צריך להיות ער ישן אז הי' מלקה אותו ורשות הי' לשרוף את כסותו" ולע"ד הוא דחוק.

והביאור בכ"ז הוא, [כמו שהוכחתי כמה פעמים שכאשר רבינו מפרש דלא כשאר המפרשים, אף שבהשקפה ראשונה נראה שדעת רבינו הוא לא כ"כ פשוט, אמנם על שאר הפירושים יש כמה קלאץ קשיות שבשביל זה בחר רבינו בפירושו הוא] והוא דמאחר שכתב רבינו בפ"י משניות תמיד פ"א מ"א "והמשמרות אינו מחמת פחד אלא זו מצוה כבוד לבית והדור ורוממות" ובפ"ח מהל' ביהב"ח הל' א' "שמירת המקדש מצות עשה. ואע"פ שאין שם פחד מאויבים ולא מלסטים, שאין שמירתו אלא כבוד לו, אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרין לפלטרין שאין עליו שומרין". הרי אין דרך ששומרי הפלטרין יהיו ילדים פחות מבני י"ג שנה ואף לא נערים למעלה מבני י"ג ופחות מבני עשרים שנה? ולפיכך פ"י רבינו רובין **והם היורים** [מלשון "רובה קשת" בראשית כ"א, ב']. והרי בן עשרים לרדוף וא"כ גם הרובין בני עשרים שנה הם. ויהי א"כ פירוש הגמרא הכי: "אמאי התם קרי להו רובים הכא קרי להו פרחי כהונה" פירש, כיון ששניהם הם בני עשרים שנה למה קרי לאותם ששומרים בבית אבטינס ובבית הניצוץ רובים ולאותם שבבית המוקד פרחי כהונה? "אמרי אין התם דלא מטו למעבד עבודה קרי להו רובים", פ"י אותם שאינם הולכים לעבוד למחרת אם עפ"י גורל או איך שיהי קרי להו רובים; [וביותר יומתק כמו שכתב בסמ"ג הנ"ל "דהרובין היו נערים שלא הגיעו לחינוך עבודה" פ"י שלא הביאו עדיין מנחת חביתים שמחנכת אותם לעבודה כמו שכי רבינו בהל' כלי המקדש פ"ה הל' ט"ז "אין הכהן עובד תחילה עד שיביא עשירית האיפה משלו ועובד בידו שנאמר זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו" ואפילו עומד להקריב עשירית האיפה למחרתו הרי לעיל בהל' ט"ו כתב רבינו "ואינו נכנס לעבודה תחילה אלא בשעה שהלויים אומרים שירה". וסדר עבודת היום התחיל משבא הממונה סמוך לקרות הגבה ואותם שמוכנים לעבוד אז הם היו שומרים בבית המוקד, מקום שמדורה בוערת והיי חס] "הכא דמטו למעבד עבודה קרי להו פרחי כהונה" אותם שעומדים לבא לפייס לעבודה [שכבר נתחנכו לעבודה שהביאו כבר עשירית האיפה כו'] שומרים בבית המוקד כנ"ל.

והנה השמירה בשער בית המוקד שונה הוא משאר שמירת השערים. ששמירת שאר השערים אם ע"י הלויים מבחוץ או שער הניצוץ

שהיו הכהנים שומרים בפנים אבל היו ע"ג העלי ששם מותר לשבת כנ"ל, משא"כ שער בית המוקד לשיטת רבינו שכל בית המוקד הי' חוץ לעזרה הרי השומרים היו צריכים לעמוד כל הזמן כיון שהיו שומרים סמוך לשער והוא קדוש בקדושת העזרה ואין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד. לפיכך הי' שמירתו ע"י הכהנים. והיו מחליפים איזה פעמים במשך הלילה, ואותם המחליפים היו ישנים בצד החול של בית המוקד. "כדרך כל שומרים חצרות המלכים שלא יישנו על המטות" פי' שאותם שצריכים באמצע הלילה להחליף השומרים ישנים על הארץ סמוך לפלטרין, ואולי מפני שבבית המוקד חס זה הי' גורם עייפות שלא יכלו לעמוד הרבה זמן על רגליהם. וגם צריכים לשון בכדי שיוכלו לעבוד ביום, אבל באמת לא מצאנו לרבינו שום יוצא מן הכלל שיהי' מותר לשבת בעזרה. ואדרבה מלשון רבינו בהלכות כלי המקדש פי"ז הלי י"ד "הכהנים מפני שהן עומדין על הריצפה תמיד ואוכלין בשר הרבה וכו'" הרי משמע שהיו אוכלים הבשר בעמידה אעפ"י שכתוב נתתים למשחה, פי' דרך גדולה.

וכבר כתבתי בספר צורת הבית עפ"י שיטת הרמב"ם (מהדורא שני ע' כ"ד) שגם לשכת העץ היתה פתוחה לחול עפ"י מ"ש רבינו בהלי מזוזה פי"ו הלי ו' "כל השערים שהיו במקדש לא הי' להם מזוזות חוץ משער ניקנור ושלפנים ממנו ושל לשכת פרהדרין מפני שהלשכה הזאת היתה בית דירה לכהן גדול בשבעת ימי הפרשה" הרי שהיתה עוד פתח שנכנסים ממנו ללשכת פרהדרין שהיתה חייבת במזוזה, והיא היתה לשכת הגזית, ומכיון שבלשכת הגזית יש חלק שהוא חול הי' פת לשכת פרהדרין פתוח לחלק החול של לשכת הגזית עיי"ש, ודו"ק.

אכילת מצה אחר אפיקומן

הת' אברהם בריקמאן

≈ תלמיד בישיבה ≈

בשו"ע אדה"ז בסי' תע"ז סעיף ד' מביא וז"ל: האפיקומן צריך לאכלו בהסיבה, וי"א שא"צ. ויש לסמוך על דבריהם לענין דיעבד, שאם שכח ואכלו בלא הסיבה אי"צ לחזור ולאכול, עכ"ל.

ועי' בחיי אדם כלל קכ"ט סעיף י"ג וז"ל: אם אכל בלא הסיבה וכן בבי כוסות ראשונות יחזור ויאכל וישתה בהסיבה, אבל בבי כוסות אחרונות דאסור להוסיף על הכוסות יסמוך על הפוסקים וכו' ונ"ל דה"ה באכילת אפיקומן דהא אסור לאכול בי פעמים אפיקומן, עכ"ל.

ויש לדייק אמאי לא קאמר אדה"ז טעם זה, דמשי"ה אי"צ לחזור ולאכול דאסור לאכול ב"פ אפיקומן, וטעם זה אתי אליבא דכו"ע, אפי' אי"א דאיכא חיוב הסיבה באפיקומן.

והנראה בזה דאדה"ז לשיטתו בסי' תע"ח וז"ל: אחר אכילת אפיקומן אסור לאכול שום מאכל בעולם חוץ **ממצה** שמורה משעת קצירה או משעת לישה, כדי שלא יעבור מפיו טעם מצה של אפיקומן. עכ"ל. והיינו דאדה"ז מחדש דמותר לאכול מצה אחר האפיקומן. - והנה מְסַתִּימַת כל הפוסקים משמע דגם מצה אסור לאכול. ועפ"י אי"ש דאדה"ז לשיטתו דמותר לאכול מצה אחר האפיקומן, ול"ש לומר דאסור לאכול ב"פ אפיקומן. משי"ה הוכרח לומר דבדיעבד יש לסמוך על דבריהם שא"צ הסיבה, משא"כ הח"א סובר דגם מצה אסור לאכול, ומשי"ה קאמר שפיר דאסור לאכול ב"פ אפיקומן, ודו"ק.

ש ו נ ו ת

תפלה בכל יום דאורייתא או דרבנן

הרב יוסף נמס

≈ תושב השכונה ≈

ידוע שגליא ופנימיות התורה הרי הם מתאימים זו לזו, (גופא ונשמתא דאורייתא), והמתבאר בפנימיות התורה מתבטא גם בהלכות התורה, ויש להעיר עדי"ז ממצות התפלה:

ידוע מחלוקת הראשונים אם מצות התפלה בכל יום הוי מ"יע דאורייתא או מדרבנן, הרמב"ם (ריש הלי תפלה) סובר שמצות עשה להתפלל בכ"י, רק שמנין וזמני התפלות וכו' היא מדרבנן, והרמב"ן (בהשגותיו לסהמ"צ מ"יע ה.) חולק עליו, וסובר שתפלה יומית היא מדרבנן [עיין בכ"ז בספר החינוך מצוה תל"ג, שו"ע ונו"כ סי' ק"ו].

בביאור דעת הראשונים שמצות התפלה היא מדרבנן מבואר בלקו"ת (בלק ע, ג) שהיא בדוגמת "חוט השדרה" הנמשך בתוך החוליות, שאינו במנין הרמ"ח האברים, להיותו **המעמיד ומקיים** את כל האברים, וכן הוא במצות התפלה - "שהיא בחי' כוונה ופנימיות להמצוות, והיא עיקר המעמיד ומקיים את הרמ"ח מצות עשה" ולכן אינה נמנית עמהם, עיי"ש בארוכה.

ועפ"ז מבאר בשיחת ש"פ בחוקותי תשד"מ (נדפס ביין מלכות ע' 102) מה שהצ"צ בדרך מצותיך שרש מצות התפלה, כותב "יש מחלוקת בין הפוסקים . . . רוב מוני המצוות . . . העלו דתפלה בכל יום הוא מצוה מדרבנן" דלכאוי' דרוש ביאור, כיון שחסידות עושה "שטורעם" מעבודת התפלה, כמבואר בריבוי מקומות בחסידות, ובפרט קונטרס התפלה וכיו"ב, ועד שתפלה מוסיף עילוי בתורה וכו' וא"כ היתכן שהצ"צ מדגיש את דעת הפוסקים שס"ל שתפלה הוא מדרבנן, ולא הביא אפ"י את לשון הרמב"ם ש"מ"יע להתפלל בכ"י" האם זוהי הקדמה לשרש מצות התפלה, לארבעים פרקים המדברים במעלת התפלה? ובפרט שאדה"ז

ראה דרוש זה (והתחלתו בודאי הי' למראה עיניו) והפליא ושיבח כתבים אלו, איפה שמודגש שתפלה מדרבנן הוי [ובשו"ע אדה"ז (שם) מביא ש"וכן עיקר" כשיטה זו]:

אבל ע"פ המבואר בלקו"ת הני"ל כבר מובן, שבכתבו שתפלה היא מדרבנן מדגיש הצי"צ את גודל מעלת התפלה, שאינה נמנית במנין המצוות (לא מפני שאינה חשובה כמותם, אלא אדרבה) להיותה למעלה מכל המצוות, והדבר המעמיד ומקיים כל המצוות פרטיות, בדוגמת חוט השדרה, כני"ל.

והנה גם בהלכות תפלה מצאנו עד"ז: אי הנפק"מ בין ב' השיטות הוא באיזה אופן מחוייבים נשים בתפלה, וכפי שהאריכו ני"כ השו"ע שם, ובשאגת ארי" ס"י י"ד, ובפס"ד (להצי"צ) ח"ב. ובלשונו הזהב דאדה"ז "נשים חייבים בתפלה מפני שהוא מ"ע שלא הזמן גרמא שזמני התפלה הם מד"ס, ועיקר מצות התפלה היא מן התורה. . ומשהתפלל פ"א ביום או בלילה יצא י"ח מן התורה, וע"פ סברא זו נהגו רוב הנשים שאינן מתפללין י"ח בתמידות שחר וערב לפי שאומרות מיד בבוקר איזה בקשה ומן התורה יוצאות בזה ואפשר שאף חכמים לא חייבום יותר, אבל י"א שעיקר מצות התפלה היא מדברי סופרים שהם אנשי כנה"ג שתיקנו י"ח ברכות על הסדר להתפלל אותן שחרית ומנחה חובה, ואע"פ שהיא מ"ע מד"ס שהזמ"ג והנשים פטורות מכל מ"ע שהזמ"ג אפי' מד"ס, אעפ"כ חייבו אותן בתפלת שחרית ומנחה הואיל ותפלה הוא בקשת רחמים, וכן עיקר"י [ההסברה בזה ע"י במקומות הנסמן לעיל, ובפרי מגדים שם, ואכ"מ].

עכ"פ יוצא מזה דבר נפלא: דוקא אם אומרים דתפילה הוא מדרבנן, אז הרי שמו"ע שחרית וערבית, היא תקנה יסודית ובקשת רחמים וכו' והוי יותר חמור, ולכן נשים חייבין בו.

מלך נכרי שמחל על כבודו

הרב יוסף שמחה גינזבורג

≈ עומר, אה"ק ≈

בגליון תקליד ס"ג אודות מלך נכרי שמחל על כבודו, כי שדין מלך שמחל על כבודו הוא גם במלכי אוה"ע.

והנה מה ששימש אנטונינוס לרבי (וכיו"ב מלך פרס להונא בר נתן) ה"ז **עפמש"כ** "והיו מלכים אומניד" (כמ"ש בגמ' זבחים יט, א) וה"ז **כצורך מצוה** ששם גם כבוד **המלך** מחול (סוטה מא, א) וחבל שלא ציינו זאת.

≈ ≈ ≈

יאבד הון

בסוטה (ג, ב) "זנותא בביתא כי קרא לשומשמא (רש"י: ...מחרבת את הבית) . . אידי ואידי באיתתא, אבל בגברא **לית לן בה"ה**" (רש"י: כשהאשה מזנה . . לפי שהאשה מתעסקת בזנוניה ואינה עושה מלאכתה ולא משמשת ביתה, ומפקרת את של בעלה למנאפים".

וצע"ק בב"י אה"ע ס"י קנ"ד (לפני סדר הגט, ד"ה מ"כ) "לאה טוענת על ראובן שהי' רועה זונות . . שאם תביא עדים שהוא כן, יוציא ויתן כתובה . . גמרא, דאמרינן הכא הא דאיפשר בסיפוקייהו, ובנדון זה - **יאבד הון**, דגרע מכל תנהו דפרק המדיר" וכ"פ הרמ"א שם בשו"ע ס"א.

≈ ≈ ≈

חיוב "וופלים" בחלה

ביו"ד ס"י שכ"ט איתא שעיסה שביליתה רכה ושופכים אותה על הכירה ומתפשטת שם ונאפית - פטורה מן החלה ("טריתא") אבל אם יש גומא בכירה ושופכין לתוכה, חייבית. ובסי' לקט העומר

להרהיג ר' יעקב בלוי שליטי"א (פי"ד סקייב וסקייב) מסתפק בוופלים שהיא עיסה רכה הנשפכת על הכירה ונעשית רקוקים דקים, ומסברא נ"ל כיון שנעשית בדפוס הי"ז כגומא.

אמנם בשלי"ה סוף שער האותיות הלי ברהי"נ כלל בי סייג (דפוס אמשטרדם צ, ב) בקטע "וכתב עוד הטור" בד"ה ואין לומר מביא "וואפלטקוס בלשון פיהם" שדינו כטרייתא שאינו בתורת לחם כלל (-) ופטור גם מן החלה), עיי"ש.

הערות וציונים להמשך מים רבים תרל"ו

הרב אהרן חיטריק
 ≈ תושב השכונה ≈

בהערות וביאורים גליון כו בציונים והערות להמשך מים רבים תרל"ו, מציין התי.י.ק. הערה לאות ח, ט, י, יא, יד, טו, טז, יז, יח, יט, כ, כא, כג, כד, כו, כז, כח, שכולם נעתקו משעוהוה"א. כבר ציין זה בספר המפתח להמשך הני"ל, ובליקוט פי' לשהוה"א, ובמים רבים תרל"ו כרך ה' כלי אחד על מקומו.

לאותיות כט-ל לג, לד לה-מ, כבר נסמן כ"ק אדמו"ר מהר"ש בעצמו, ונדפס בסה"מ תרל"ו כרך ב' ע' תקצ.

לאות מא, מציין לסה"מ תרל"ד ומעתיק ההערה של המו"ל דתרל"ד, לכאורה המקור גם בתו"א פי' משפטים, כמו שמציין המו"ל דתרל"ד הערה 25, ובסה"מ תרל"ו כרך ב' ע' תכד. וכפי שמציין בעצמו לאותיות מב-מג.

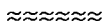
תיקונים להמשך מים רבים תרל"ו

ע' טו שו"ה ככה יעשה, אחרתי בכל רגע חסר שורה בתי הדומות וצ"ל "בכל רגע ממש בכל הנבראים ממוצא פי ה' ורוחו ומהוה אותם מאין ליש בכל רגע" - כ"ה בשהיוה"א.

ע' כא להערה פו צ"ל: רנו, סעי"ב.

ע' לא לפרק לד, ראה ביאור בלקו"ת - ח"י ע' 179.

ע' עב - ובמ"א בד"ה כמים הפנים: סה"מ תקס"ד ע' צז, אוה"ת בשלח ע' תפא.

הערות וציונים ללקו"ת פרשתינו

הת' יוסף יצחק קעלער
≈ תות"ל 770 ≈

בלקו"ת פרשתינו כב, ב נדפס ד"ה בגמרא דב"מ פרק הפועלים קא מיפלגי במתיבתא דרקיע.

ובהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר שליט"א כתב: נדפס (בשינויים) במאמרי אדה"ז - הנחות הר"פ ז"ל (ע' קנד) מתחיל שער לבן ונרשם עליו "סי"ט יום ה' דשלשת ימי הגבלה בדרך".

נוסח אחר נעתק בדרך מצוותיך מצות טומאת מצורע אותיות ג' וב'.

ואחר העיון יראה שהנוסח שבלקו"ת מורכב מבי' הנוסחאות זה שבהנחות הר"פ וזה שנעתק בדרך מצוותיך.

ההתחלה הוא מנוסח הדרך מצוותיך (ריש אות ג) [קב, ב].

שם כב, ג והענין כי הנה קדוש הוא בחי' כתר כו' הנחות הר"פ שם ע' קנד.

שם וע"כ קראו חז"ל בשם זה הקב"ה כו' נוסח הדרך מצוותיך שם.

שם וז"ש בזהר איהו ברוך ואיהו ברכה כו' הנחות הר"פ שם.

שם וז"ש והחכמה מאין תמצא כו' נוסח הדרך מצוותיך שם, [קג, א].

שם כב, ד אות ב וענין מתיבתא דרקיע נוסח הדרך מצוותיך קג, ב.

שם וזה הי' כל עסק התנאים והאמוראים [עד סוף האות] נוסח הדרך מצוותיך קג, א-ב.

שם כג, ב אות ג הנה מתחלה צ"ל מה דאיתא בע"ח הנחות הר"פ שם ע' קנד (שו"ה השכינה).

[בהנחות הר"פ שם, שו"ה לכאורה לפלא (האי) מיותר כפי שיראה המעיין].

שם כג, ד ולכן אין אור א"ס נמשך כו' נוסח הדרך מצוותיך שם אות ב [קב, א].

שם ובזה יובן ג"כ מה דאיתא שק"נ חצי' טוב וחצי' רע כו' הנחות הר"פ שם ע' קנה.

שם כד, א והנה הנגע הוא בהרת לבנה כו' נוסח הדרך מצוותיך שם.

שם ובזה יובן ענין אם שער לבן קודם לבהרת טהור כו' [עד סוף המאמר] הנחות הר"פ שם.

שם כי מאחר שהקב"ה ברא אותן ממילא מוכרח להיות להם ניקה דרך מצוותיך שם עיי"ש].

וראה מ"ש הרא"ח בגליון ד"יא ניסן שהדרך מצוותיך מיוסד בדרך כלל על הנחות אדמו"ר האמצעי.

וכן נראה ע"פ ההשוואה למאמר אדמו"ר האמצעי שנדפס במאמרי אדמו"ר האמצעי (ויקרא ח"ב) ע' תנו ואילך.

והנה בס' מאמרי אדמו"ר האמצעי ח"ב ע' תמג נדפס ד"ה איתא בגמרא אם בהרת קדמה לשער לבן טמא.

ובשוה"ג כתב המו"ל: "מאמר זה הוא (אולי) הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי מהנדפס בס' הנחות הר"פ ע' קנד. ובתוסי' הערות וכו' בלקוטי תורה תזריע כב, סע"ב. ונאמר עוה"פ (ככמה וכמה מאמרים) ע"י כ"ק אדמו"ר האמצעי [ולעת עתה לא נתברר שנת אמירתו, אבל (לכאוי) הוא לפני שנת תקפ"א, שאז נאמר מאמר זה בארוכה], ועיי' הצי"צ [בשנת תקצ"ב (? כנ"ל]".

אך לפי הנ"ל צ"ע באם זהו אמנם הנחת אדמו"ר האמצעי גם מהסגנון לא נראה שזהו הנחת האמצעי גם מההשוואה למאמר אדמו"ר האמצעי לא נראה שזהו הנחת האמצעי, ולע"ע לא מצאתי הוכחה שנאמר ע"י אדמו"ר האמצעי כל עיקר.

וראה סה"מ תקס"ט ע' שמא העי 29 שצויין לכ"י שבהם נמצא נוסח אחר מהמאמר דלעיל ויש לעיין באם זהו אי מהנוסחים דלעיל.

ועי' ג"כ ברשימת הכתי"י שבסוף לקו"ת הוצאת תשד"מ.

בלקו"ת פ' מצורע כד, ג נדפס ד"ה זאת תהי' תורת המצורע וברשימת מאמרי הלקו"ת ע"פ סדר השנים שבסוף הלקו"ת הוצאת תשד"מ נרשם בתוך המאמרים שלא נתברר זמן אמירתם.

אד תוכן מאמר זה נמצא במאמר על זהר תזריע וכה תעשה לטהרם משי"פ תזריע תקס"ה שנדפס בסה"מ תקס"ה ע' תכג ואילך (הנחת ר' משה בן אדה"ז).

הנחת אדמו"ר האמצעי נדפס בביארה"ז עב, א ואילך ונעתק בדרך מצוותיך מצות טומאת מצורע אות א.

[בהוספות בהערות וציונים (ע' 1248 בהוצאת תשד"מ) צויין למצות תגלחת מצורע, ולכאוי צ"ל מצות טומאת מצורע, כנ"ל.

ההערות לכד, ד שינד לפי תזריע ושם היכן שצויין: ש"ראה לעיל הערה לדף ג, ד ד"ה שכל"י לכאוי צ"ל לדף ד, א ודו"ק].

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' שלום ישעאי ע"ה

ב"ר מנחם מענדל ע"ה

דייטש

נפטר ה' אייר ה'תשכ"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

*

נדפס ע"י בנו

הרה"ח ר' יוסף יצחק וזוגתו שיחיו

דייטש